

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Litoměřicích rozhodl předsedou senátu Mgr. Jiřím Šlapalem, jako samosoudcem, ve věci žalobkyně: L [REDACTED] B [REDACTED], bytem [REDACTED] [REDACTED] zast.: Mgr. David Strupek, advokát, sídlo AK Jungmannova 31, 110 00, Praha 1, proti žalované: E [REDACTED] N [REDACTED], [REDACTED] zast.: Mgr. Ondřej Pecák, advokát, sídlo AK Na Ořechovce 199/24, 162 00, Praha 6,

o žalobě na ochranu proti diskriminaci,

t a k t o :

- I. Žalovaná je povinna zaslat žalobkyni do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku písemnou omluvu následujícího znění:
„Vážená paní B [REDACTED], osobou jednající ve prospěch mého podniku Vám bylo sděleno, že se nemůžete ucházet o nájem bytu 2+1 v ulici 28. října v Lovosicích, protože jste romské etnické příslušnosti. Tímto jednáním jste byla vystavena přímé diskriminaci pro etnický původ v přístupu k bydlení. Za toto jednání se Vám tímto omlouvám“.
- II. Žaloba se v části, v níž žalobkyně požaduje náhradu nemajetkové újmy ve výši 100.000,- Kč spolu s úrokovým příslušenstvím, zamítá.
- III. Žalobkyni se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

Žalobkyně žalobou podanou dne 19.9.2013 požadovala po žalované omluvu za diskriminační jednání, kterého se měla žalovaná dopustit tím, že dne 3.4.2013 odmítla v telefonním hovoru jako realitní makléřka prostřednictvím svého kolegy jednat s žalobkyní jako zájemkyní o pronájmu bytu 2+1 v ulici 28. října v Lovosicích, který žalobkyně inzerovala na realitním serveru pod hlavičkou realitní kanceláře ADE Reality, z důvodu romské etnické příslušnosti žalobkyně s tím, že nájem bytu není možný pro nesouhlas jeho vlastníka. Zájem o nájem bytu přitom žalobkyně realizovala v rámci tzv. testingu, jehož smyslem bylo ověřit, zda nedojde k diskriminačnímu jednání. Žalobkyně dále požadovala náhradu nemajetkové újmy v penězích v částce 100.000,- Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení od 17.7.2013 do zaplacení a náhradu nákladů tohoto řízení.

Žalovaná se k žalobě obsáhle vyjádřila podáním ze dne 24.4.2015 (čl. 39-45 spisu). Žalovaná předně uvádí, že si není vědoma žádného diskriminačního jednání vůči žalobkyni, není si vědoma toho, že by vedla s žalobkyní jakýkoliv telefonní hovor s diskriminujícím obsahem či jakékoliv jednání, které by odůvodňovalo požadavky žalobkyně. Žalovaná dále poukazovala na to, že žalobkyně je vedoucí pobočky spolku Poradna pro občanství / Občanská a lidská práva, IČ: 70100691, se sídlem Ječná 548/7, Praha 2, v Ústí nad Labem, který má poskytovat registrované sociální služby a bezplatnou právní pomoc mimo jiné v oblasti rovného zacházení a ochrany před diskriminací. Poradna měla dne 20.2.2013 uzavřít s Veřejným ochráncem práv dohodu o spolupráci, na základě níž měla Poradna na žádost ombudsmana zajišťovat provádění tzv. situačních testů v případech podezření na diskriminační jednání. Žalobkyně tak ve skutečnosti neutrpěla žádnou újmu, neb nevystupovala jako samostatná fyzická osoba, nýbrž vykonávala své pracovní povinnosti vůči Poradně a za Poradnu plnila smluvní závazky ve prospěch ombudsmana. Takovému jednání proto není dle žalované možné poskytnout právní ochranu. Žalovaná rovněž napadá přípustnost tzv. situačních testů, kdy ve skutečnosti se jednalo o nezákonnou provokaci ze strany Veřejného ochránce práv a Poradny s cílem „někoho nachytat“ při porušování antidiskriminačního zákona. K tvrzenému telefonnímu hovoru žalovaná poukazuje na to, že nemá žádné zaměstnance a pracuje jako samostatná realitní makléřka, přičemž pro obor realitních činností je obvyklé, že v jedné kanceláři jsou přítomni různí makléři podnikající na svůj účet pod svým identifikačním číslem, tedy jednání jiné osoby nelze v tomto případě přičítat žalobkyni. K pořízené nahrávce telefonního hovoru žalovaná nedala a nedá souhlas a tento důkaz je proto nepřipustný. Z těchto důvodů žalovaná navrhla zamítnutí žaloby v celém jejím rozsahu.

Soud provedl celkem obsáhlé dokazování včetně výslechu žalobkyně. Z hlediska dokazování se v tzv. antidiskriminačních sporech uplatňuje režim sdílení důkazního břemene zakotvený v ustanovení § 133a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (OSŘ), které stanoví, cit: „*Pokud žalobce uvede před soudem skutečnosti, ze kterých lze dovodit, že ze strany žalovaného došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci a) na základě pohlaví, rasového nebo etnického původu, náboženství, víry, světového názoru, zdravotního postižení, věku anebo sexuální orientace v oblasti pracovní nebo jiné závislé činnosti včetně přístupu k nim, povolání, podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti včetně přístupu k nim, členství v organizacích zaměstnanců nebo zaměstnavatelů a členství a činnosti v profesních komorách, b) na základě rasového nebo etnického původu při poskytování zdravotní a sociální péče, v přístupu ke vzdělání a odborné přípravě, přístupu k veřejným zakázkám, přístupu k bydlení, členství ve spolcích a jiných zájmových sdruženích a při prodeji zboží v obchodě nebo poskytování služeb, nebo c) na základě pohlaví při přístupu ke zboží a službám, je žalovaný povinen dokázat, že nedošlo k porušení zásady rovného zacházení. Z citovaného zákonného*

ustanovení vyplývá, že prvotní důkazní břemeno spočívá na žalobci, který musí označit důkazy svědčící o tom, že se žalovaný mohl dopustit diskriminačního jednání, tedy jinými slovy žalobce musí prokázat tzv. domněnku diskriminace, která je samozřejmě vyvratitelná. Důkazní břemeno se pak přesouvá na žalovaného (údajného pachatele), který musí označit důkazy o tom, že se diskriminačního jednání nedopustil, tedy že v jeho jednání nelze spatřovat porušení zásady rovného zacházení.

Důkazy předložené žalobkyní:

Stěžejním důkazem předloženým žalobkyní byl jí pořízený audiozáznam telefonního hovoru mezi ní a žalovanou, resp. třetí osobou, které žalovaná hovor po jeho převzetí předala k vyřízení. Žalobkyně předložila soudu záznam hovoru na CD spolu s jeho doslovným písemným přepisem, přičemž původně předložený záznam byl v důsledku jeho horší technické kvality při jeho přehrávání v jednací síni částečně nesrozumitelný. Soud proto žalobkyni vyzval, aby záznam předložila v lepší technické kvalitě, když za kvalitu záznamu odpovídá ten, kdo jej pořídil, s procesními důsledky v podobě neprokázání jím tvrzených skutečností. Žalobkyně pak k dalšímu jednání předložila softwarově vyčištěný záznam, jenž již byl při jeho přehrávání v jednací síni zcela srozumitelný.

Z audiozáznamu má soud za prokazané, že telefonní hovor zahájila žalovaná (osoba se představila jménem „N██████“), a volajícím byla žalobkyně (osoba se představila jménem „B██████“). Žalobkyně se chtěla informovat, zda je volný byt 2+1 v ulici 28. října v Lovosicích. Žalovaná na to odpověděla, že předává kolegu, který o tom bytě ví víc. Hovor pak dále s žalobkyní vedla neidentifikovaná osoba zjevně mužského pohlaví, která žalobkyni potvrdila aktuálnost nabídky pronájmu uvedeného bytu. Na dotaz žalobkyně ohledně možnosti jeho prohlídky reagovala tak, že učinila znovu dotaz na jméno žalobkyně a po jeho sdělení se žalobkyně zeptala, zda není náhodou Romka s odůvodněním, že majitel bytu Romy nechce, protože s nimi má špatnou zkušenost. Žalobkyně potvrdila svou romskou etnicitu a zeptala se, zda je to nějaká překážka s dovětkem, že majitel ji vůbec nezná a už předem ji odsuzuje. Na to jí hovořící osoba odpověděla tak, že majitel měl s Romy nějaký incident a z toho důvodu měl bohužel tento požadavek, že s tím nic neudělá, že jenom tlumočí požadavek majitele. Hovor byl pak ukončen, když žalobkyně před jeho ukončením uvedla, že chápe a že se nic neděje, a hovořící osoba, že je jí to líto.

Žalobkyně dále jako důkaz předložila inzerci realitní kanceláře ADE Reality z realitních serverů, mimo jiných i inzerát na pronájem bytu 2+1 v ulici 28. října v Lovosicích, inzerovaný na webu <http://ibydleni.eu>, který byl nabízen k dlouhodobému pronájmu za cenu 7.200,- Kč. U tohoto inzerátu byl jako nabízející uveden ADE Reality, email: ██████████. Z další předložené internetové realitní inzerce pak soud zjistil, že pod označením „ADE Reality“ podniká E██████ N██████, ██████████, jako fyzická osoba.

Soud se nejprve musel vypořádat s námitkou žalované ve vztahu k pořízenému audiozáznamu, že tento je pro absenci jejího souhlasu s jeho pořízením jako důkaz nepřipustný.

Dle ustanovení § 86 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (OZ), nesmí nikdo zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod. Zejména nelze bez svolení člověka narušit jeho soukromé prostory, sledovat jeho soukromý život nebo pořizovat o tom zvukový nebo obrazový záznam, využívat takové či jiné záznamy pořízené o soukromém životě člověka třetí osobou, nebo takové záznamy o jeho soukromém životě šířit. Ve stejném rozsahu jsou chráněny i soukromé písemnosti osobní povahy. Dle ustanovení § 88 odst. 1 OZ

pak platí, že svolení není třeba, pokud se podobizna nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použijí k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob.

Předmětný telefonní hovor se měl dle tvrzení žalobkyně uskutečnit dne 3.4.2013, tedy ještě za účinnosti starého občanského zákoníku (zákon č. 40/1964 Sb.), který podobná ustanovení neobsahoval. Dle přechodného ustanovení § 3030 OZ nicméně platí, že i na práva a povinnosti, která se posuzují podle dosavadních právních předpisů, se použijí ustanovení části první hlavy I., tedy i shora citovaná ustanovení § 86 a § 88, která do části první hlavy I. OZ patří.

Předně je třeba konstatovat, že hovor se netýkal soukromého života žalované, nýbrž její podnikatelské činnosti v oboru realitních služeb. V tomto případě tedy nebylo a není třeba jejího svolení s pořízením předmětného zvukového záznamu. Audiozáznam byl dále zcela nepochybně pořízen za účelem ochrany jiných práv žalobkyně, konkrétně jejího práva nebyt diskriminován pro etnickou příslušnost, jež je předmětem tohoto řízení. Lze tedy uzavřít, že žalobkyní pořízený audiozáznam je v tomto případě přípustným důkazem.

Žalovaná dále namítla nedostatek své pasivní legitimace, neb předmětný hovor se žalobkyní nevedla ona, nýbrž jiná osoba. Žalovaná nemá žádné zaměstnance a pracuje jako samostatná realitní makléřka, kdy pro obor realitních činností je obvyklé, že v jedné kanceláři jsou přítomni různí makléři podnikající na svůj účet pod svým identifikačním číslem, tedy jednání oné jiné osoby nelze v tomto případě přičítat žalobkyni.

I tato námitka žalované není důvodná.

Předmětný telefonní hovor se měl dle tvrzení žalobkyně uskutečnit dne 3.4.2013, tedy ještě za účinnosti zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník (ObchZ), který rovněž upravoval jednání podnikatelů. Žalovaná je (a i v inkriminované době rovněž byla) fyzickou osobou podnikající dle živnostenského zákona mimo jiné v oboru činnosti Realitní činnost, správa a údržba nemovitostí, s přiděleným identifikačním číslem [REDAKCE] a místem podnikání na adrese [REDAKCE] (srov. *Živnostenský rejstřík*). Označení „ADE Reality“ je přitom pouhé označení provozovny žalované v podobě její realitní kanceláře, které není zapsáno v žádném veřejném rejstříku a je tak bez jakékoli právní relevance (vyjma níže citovaného § 10 odst. 2 ObchZ).

Podniká-li více osob pod společným jménem bez založení právnické osoby, jsou tyto osoby povinny splnit závazky vzniklé při tomto podnikání společně a nerozdílně. Společné jméno není firmou (§ 10 odst. 2 ObchZ). Kdo byl při provozování podniku pověřen určitou činností, je zmocněn ke všem úkonům, k nimž při této činnosti obvykle dochází (§ 15 odst. 1 ObchZ). Podnikatele zavazuje i jednání jiné osoby v jeho provozovně, nemohla-li třetí osoba vědět, že jednající osoba k tomu není oprávněna (§ 16 ObchZ).

Pokud by tak pod hlavičkou realitní kanceláře „ADE Reality“ podnikalo více makléřů, kdy každý by byl samostatným podnikatelem, čemuž nasvědčuje tvrzení žalované, pak všichni makléři jsou zavázáni z právních jednání činěných pod společným jménem společně a nerozdílně, tedy v tomto konkrétním případě by bylo jedno, koho ze společně podnikajících makléřů žalobkyně zažaluje. Tato otázka nicméně není až tak relevantní vzhledem k ustanovení § 15 a § 16 ObchZ, kdy osoba, které žalovaná předala hovor k vyřízení, se nepochybně nacházela v její provozovně a žalovaná ji de facto výslovně pověřila vyřízením onoho telefonátu za situace, kdy předmětný byt byl inzerován právě žalovanou pod hlavičkou její realitní kanceláře (srov. shora realitní inzerci). Žalovanou tak nepochybně zavazuje i jednání oné osoby, která telefonát vyřizovala.

Žalobkyně dále jako důkaz předložila mediální výstupy týkající se této kauzy, z nichž má soud za prokázané, že žalovaná v této věci dávala mediální vyjádření, kdy sama do médií uvedla, že telefonní hovor s žalobkyní přijala a poté jej předala k vyřízení svému kolegovi a prezentovala obsah uskutečněného telefonátu, přičemž v médiích vystupovala zjevně jako makléřka, která měla předmětný byt ve své nabídce.

Z hlediska právního posouzení soud aplikoval příslušná ustanovení Listiny základních práv a svobod (LZPS) jako součásti ústavního pořádku České republiky a na ně obsahově navazující ustanovení zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení (čl. 3 odst. 1 LZPS). Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy (čl. 11 odst. 3 LZPS). Příslušnost ke kterékoli národnostní nebo etnické menšině nesmí být nikomu na újmu (čl. 24 LZPS).

Antidiskriminační zákon (AZ) zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství a v návaznosti na Listinu základních práv a svobod a mezinárodní smlouvy, které jsou součástí právního řádu, blíže vymezuje právo na rovné zacházení a zákaz diskriminace ve věcech a) práva na zaměstnání a přístupu k zaměstnání, b) přístupu k povolání, podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, c) pracovních, služebních poměrů a jiné závislé činnosti, včetně odměňování, d) členství a činnosti v odborových organizacích, radách zaměstnanců nebo organizacích zaměstnavatelů, včetně výhod, které tyto organizace svým členům poskytují, e) členství a činnosti v profesních komorách, včetně výhod, které tyto veřejnoprávní korporace svým členům poskytují, f) sociálního zabezpečení, g) přiznání a poskytování sociálních výhod, h) přístupu ke zdravotní péči a jejího poskytování, i) přístupu ke vzdělání a jeho poskytování, j) přístupu ke zboží a službám, včetně bydlení, pokud jsou nabízeny veřejnosti nebo při jejich poskytování (§ 1 odst. 1 AZ). Fyzická osoba má právo v právních vztazích, na které se vztahuje tento zákon, na rovné zacházení a na to, aby nebyla diskriminována (§ 1 odst. 3 AZ). Pro účely tohoto zákona se právem na rovné zacházení rozumí právo nebýt diskriminován z důvodů, které stanoví tento zákon (§ 2 odst. 1 AZ). Diskriminace je přímá a nepřímá. Za diskriminaci se považuje i obtěžování, sexuální obtěžování, pronásledování, pokyn k diskriminaci a navádění k diskriminaci (§ 2 odst. 2 AZ). Přímou diskriminací se rozumí takové jednání, včetně opomenutí, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru (§ 2 odst. 3 AZ). Dojde-li k porušení práv a povinností vyplývajících z práva na rovné zacházení nebo k diskriminaci, má ten, kdo byl tímto jednáním dotčen, právo se u soudu zejména domáhat, aby bylo upuštěno od diskriminace, aby byly odstraněny následky diskriminačního zásahu a aby mu bylo dáno přiměřené zadostiučinění (§ 10 odst. 1 AZ). Pokud by se nejevilo postačujícím zjednání nápravy podle odstavce 1, zejména proto, že byla v důsledku diskriminace ve značné míře snížena dobrá pověst nebo důstojnost osoby nebo její vážnost ve společnosti, má též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích (§ 10 odst. 2 AZ). Výši náhrady podle odstavce 2 určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo (§ 10 odst. 3 AZ).

Po zhodnocení shora provedených důkazů soud dospěl k závěru, že žalovaná se vůči žalobkyni dopustila přímého diskriminačního jednání spočívajícího v tom, že jako realitní

makléřka, která nabízí své realitní služby cestou veřejně inzerované nabídky, předem vyloučila žalobkyni z okruhu možných zájemců o pronájem jí veřejně nabízeného bytu pro její etnický romský původ. Žalovaná tak porušila antidiskriminační zákon ve vztahu k přístupu k bydlení nabízenému veřejnosti.

K obraně žalované lze uvést, že tato má relevanci pouze ve vztahu k požadované nemajetkové újmě v penězích.

Žalovaná předně namítá nepřipustnost tzv. situačního testingu jako metody prověřování toho, zda nedochází k diskriminačnímu jednání. Dle rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 7.10.2009, sp.zn. 30 Cdo 4431/2007, který byl publikován ve sbírce pod č. 98/2010, se nesnižuje míra práva na ochranu osobnosti ani nevylučuje neoprávněnost případného zásahu proti osobní integritě tím, že se postižená fyzická osoba sama vystavila možnému diskriminačnímu jednání. Skutečnost, že žalobkyně realizovala zájem o nájem bytu pouze za účelem testování, zda nebude diskriminována, nemůže mít za následek vyloučení odpovědnosti žalované za diskriminační jednání. Motiv žalobkyně, proč se rozhodla podstoupit takovýto test, není v tomto ohledu vůbec relevantní. Může mít však za určitých podmínek význam ve vztahu k požadavku na náhradu nemajetkové újmy v penězích (srov. dále níže).

Další námitka žalované, že jako realitní makléřka jen plnila pokyn svého klienta (vlastníka bytu), který si výslovně nepřál pronajmout svůj majetek Romům, nemá vůbec žádnou relevanci. Vlastnické právo jako takové není ustanoveními antidiskriminačního zákona vůbec omezeno, vlastník majetku, v tomto případě bytu, se může zcela svobodně rozhodnout, komu svůj majetek pronajme, a své rozhodnutí ani nemusí navenek žádným způsobem zdůvodňovat. Vlastník je nicméně omezen v tom, že pokud se rozhodne svoji nabídku pronájmu uskutečnit cestou veřejné nabídky, typicky přes realitní kancelář, která nabídku zveřejní, nesmí se vůči potenciálním zájemcům chovat diskriminačně v tom smyslu, že by předem a priori nějaké zájemce z této nabídky vyloučil z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru, tedy na základě diskriminačních znaků uvedených v ustanovení § 2 odst. 3 AZ. Rovněž z hlediska ústavních kautel platí, že vlastnictví zavazuje a nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy (čl. 11 odst. 3 LZPS), a že příslušnost ke kterékoli národnostní nebo etnické menšině nesmí být nikomu na újmu (čl. 24 LZPS). Realitní makléř proto nemůže takový diskriminační pokyn ze strany vlastníka přijmout a považovat jej za závazný. Naopak pokud by vlastník na takovém pokynu výslovně trval, měl by makléř poskytnutí služeb odmítnout, protože jinak by se on sám choval diskriminačně vůči potenciálním zájemcům. Zájemci totiž jednání přímo s realitním makléřem jako poskytovatelem služby, nikoli s vlastníkem, kterého mnohdy ani nezná.

Soud proto žalobě vyhověl v té její části, v níž žalobkyně požadovala po žalované přiměřené zadostiučinění formou její písemné omluvy, přičemž nelze souhlasit s tvrzením žalované, že omluva již zazněla v předmětném telefonátu ze strany hovořící osoby (jejího žalované), když použité formulace „...*tak to se omlouvám, protože pan majitel má jasné požadavek, že ne...*“ a „...*je mi to líto...*“, nelze považovat za řádnou omluvu s charakterem a intenzitou přiměřeného zadostiučinění.

Další požadavek žalobkyně na náhradu nemajetkové újmy v penězích (částka 100.000,- Kč spolu s úrokovým příslušenstvím) však soud z následujících důvodů zamítl:

Žalobkyně sama v žalobě uvedla, že zájem o nájem bytu realizovala v rámci testingu, jehož smyslem bylo ověřit, zda nedojde k diskriminačnímu jednání. Soud dospěl již k výše uvedenému závěru, že tzv. situační testing je přípustný, přičemž samotný motiv žalobkyně, proč se rozhodla podstoupit test, není sám o sobě vůbec relevantní, avšak může mít za určitých podmínek význam ve vztahu k požadavku na náhradu nemajetkové újmy v penězích.

Ve smyslu ustanovení § 10 odst. 2 AZ lze právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích přiznat tehdy, pokud by se nejevilo postačující zjednání nápravy formou přiměřeného zadostiučinění, zejména proto, že byla v důsledku diskriminace ve značné míře snížena dobrá pověst nebo důstojnost osoby nebo její vážnost ve společnosti.

Žalovaná v rámci své procesní obrany poukázala na to, že žalobkyně je vedoucí pobočky spolku Poradna pro občanství / Občanská a lidská práva, IČ: 70100691, se sídlem Ječná 548/7, Praha 2, v Ústí nad Labem, který má poskytovat registrované sociální služby a bezplatnou právní pomoc mimo jiné v oblasti rovného zacházení a ochrany před diskriminací. Poradna měla dne 20.2.2013 uzavřít s veřejným ochráncem práv dohodu o spolupráci, na základě níž prováděla na žádost ombudsmana tzv. situační testy v případech podezření na diskriminační jednání. Žalobkyně tak ve skutečnosti neutrpěla žádnou újmu, neb nevystupovala jako samostatná fyzická osoba, nýbrž vykonávala své pracovní povinnosti vůči Poradně a za Poradnu plnila smluvní závazky ve prospěch ombudsmana.

K těmto tvrzením žalovaná rovněž označila důkazy, a to zejména dohodu o spolupráci uzavřenou dne 20.2.2013 mezi ombudsmanem a Poradnou, přípis Mgr. Petra Poláka z kanceláře veřejného ochránce práv ze dne 18.2.2013 adresovaný řediteli Poradny, zprávu veřejné ochránkyně práv o šetření a výslech žalobkyně.

Z uvedených důkazů má soud za prokázané, že dne 20.2.2013 byla mezi Veřejným ochráncem práv jako příjemcem a Poradnou pro občanství / Občanská a lidská práva, o.s., IČ: 70100691, se sídlem Ječná 7/548, Praha 2, za niž jednal výkonný ředitel Mgr. Miroslav Dvořák, jako poskytovatelem uzavřena dohoda o spolupráci, jejímž předmětem bylo zajišťování realizace situačních testů v případech podezření na diskriminační jednání poskytovatelem (Poradnou) na žádost příjemce, kdy účelem těchto testů bylo zajistit podkladový a důkazní materiál ve věci vyloučení či potvrzení diskriminačního jednání (čl. II.). Dohoda dále podrobně vymezila postup a podmínky spolupráce ve svém článku III., jedná se vesměs o technické záležitosti. Na základě této dohody pak Poradna realizovala na žádost ombudsmana (srov. dopis Mgr. Petra Poláka řediteli poradny ze dne 18.2.2013) situační testing u realitních kanceláří v ústeckém regionu, kdy předmětem testování byly dle zprávy ombudsmanky Mgr. Anny Šabatové, Ph.D., ze dne 10.9.2014 tyto realitní kanceláře: ADE Reality, KP-real CZ, s.r.o., a PAPA Reality, s.r.o., přičemž u všech subjektů bylo shledáno diskriminační jednání vůči romskému etniku. Z výslechu žalobkyně má pak soud za prokázané, že žalobkyně je vedoucí pobočky Poradny v Ústí nad Labem, která přímo realizovala uvedené testování realitních kanceláří na základě náhodného výběru, kdy testovány byly kanceláře nabízející byty v lokalitě města Lovosic. Žalobkyně jako zaměstnanec Poradny vykonávala testování v rámci plnění svých pracovních úkolů v pracovní době a v rámci své mzdy byla za tuto odvedenou práci honorována.

Žalobkyně sice tvrdí, že byla zasažena její lidská důstojnost, když jí bylo jinými slovy sděleno, že patří do kategorie osob, které nejsou hodny nabízeného statku, což je vždy ponižující a pokořující. Tento neoddiskutovatelný fakt, který není třeba z povahy věci zvláště prokazovat, však nemusí být vždy za všech okolností důvodem pro přiznání nemajetkové újmy v penězích, neboť tu ustanovení § 10 odst. 2 AZ podmiňuje zejména tím, že dobrá pověst nebo důstojnost osoby nebo její vážnost ve společnosti byla snížena *ve značné míře*.

Žalovaná k uvedenému testování nepřistoupila z vlastní vůle, nýbrž v rámci plnění svých pracovních úkolů, přičemž i sama věděla, proč testování realitních kanceláří provádí, neboť zde existoval podnět ze strany osob, které se s diskriminací na realitním trhu již reálně setkaly. Toto potvrdila i sama žalobkyně ve své účastnické výpovědi, kdy impulsem pro testování měl být podnět sociální pracovnice charity adresovaný veřejné ochránkyni práv. Žalobkyně tak mohla zcela reálně očekávat, že se ze strany testovaných realitních kanceláří s diskriminací setká. Nelze proto v tomto konkrétním případě hovořit o tom, že by její důstojnost byla snížena ve značné míře, když míra snížení její důstojnosti byla eliminována právě oním testováním s reálnou presumpcí očekávaného výsledku a rovněž tím, že prováděný situační testing byl realizován v postatě jako státní veřejná zakázka pro veřejného ochránce práv v rámci plnění jeho zákonných kompetencí.

Dle ustanovení § 21b zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ochránce přispívá k prosazování práva na rovné zacházení se všemi osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, národnost, pohlaví, sexuální orientaci, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání, víru nebo světový názor a za tím účelem a) poskytuje metodickou pomoc obětem diskriminace při podávání návrhů na zahájení řízení z důvodů diskriminace, b) provádí výzkum, c) zveřejňuje zprávy a vydává doporučení k otázkám souvisejícím s diskriminací, d) zajišťuje výměnu dostupných informací s příslušnými evropskými subjekty.

Poradnou prováděné situační testování realitních kanceláří je třeba podřadit pod shora uvedený zákonný pojem výzkumu, jinak by jej veřejný ochránce práv jako státní orgán ani nemohl zadat, neb by tím zjevně vybočil ze svých kompetencí. Pokud tedy veřejný ochránce práv prováděl prostřednictvím Poradny diskriminační výzkum na realitním trhu, pak osoby, které tento výzkum reálně prováděly, žalobkyni nevyjímaje, vystupovaly nepochybně v pozici profesně vyškolených pracovníků, včetně odpovídající psychologické přípravy. I tyto faktory tak nepochybně eliminují míru, v níž mohla být žalobkyně z důvodu rasové diskriminace dotčena ve své důstojnosti.

Soud proto žalobkyni peněžní náhradu za nemajetkovou újmu nepřiznal a žalobu v této její části zamítl.

Pro úplnost ještě zbývá z procesního hlediska konstatovat, že soud neprovedl všechny v průběhu řízení účastníky navržené důkazy, provedl toliko důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu relevantního pro rozhodnutí, o kterých bylo pojednáno výše. Ostatní důkazní návrhy pro jejich nadbytečnost nebo nesouvislost s předmětem řízení soud zamítl.

Žalobkyně byla v řízení v podstatné míře úspěšná, jelikož prokázala diskriminační jednání ze strany žalované a soud jí přiznal přiměřené zadostiučinění v podobě písemné omluvy. Žalobkyně by tak měla dle § 142 odst. 3 OSŘ právo na plnou náhradu nákladů řízení. Soud ovšem shledal ve smyslu § 150 OSŘ existenci důvodů hodných zvláštního zřetele, pro které žalobkyni náhradu nákladů řízení nepřiznal. Tímto důvodem je zejména ta skutečnost (již výše podrobněji rozebíraná), že žalobkyně prováděla situační testování realitních kanceláří v rámci plnění jejích pracovních úkolů v pracovní době a za odměnu v podobě její mzdy, to vše za situace, kdy výzkum uskutečňovala na základě zakázky státního orgánu (veřejného ochránce práv) v rámci jeho zákonných kompetencí. Žalobkyně sice podala žalobu jako soukromá fyzická osoba, nicméně celé pozadí této kauzy se prolíná do práva veřejného a částečně i do politického boje, neboť má mediální pozadí (soudce nežije ve vakuu a vnímá jako jakýkoliv jiný občan veřejné dění), a to i ze strany kanceláře veřejného ochránce práv v tom smyslu, že zde neexistuje soudní precedens a je proto třeba jej vytvořit. Za této situace by tak přiznání náhrady nákladů řízení žalobkyni, potažmo i jakékoli jiné peněžité náhrady,

mohlo založit precedens snadno zneužitelný a ve své podstatě z hlediska celé občanské společnosti i nebezpečný.

Poučení: Proti tomuto rozsudku je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení k Okresnímu soudu v Litoměřicích. O odvolání by rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem.

Nebudou-li povinnosti uložené tímto rozsudkem splněny dobrovolně, je možné se jejich splnění domáhat exekucí nebo soudním výkonem rozhodnutí.

Okresní soud v Litoměřicích
dne 14. srpna 2015

Mgr. Jiří Šlapal, v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení
Simona Stoklasová